

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ректора університету

2011 р. № 314

Ректор

Валентина АРАНЧІЙ

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ
ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ, ДОКТОРА НАУК
ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

СХВАЛЕНО

Протокол засідання вченої ради університету,

«19» жовтня 2011 р. № 3

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, доктора наук (далі аспірантів, докторантів), Полтавського державного аграрного університету (далі — Положення) розроблено з метою розвитку вищої освіти та науки в Україні відповідно до національних стандартів шляхом забезпечення та покращення якості вищої освіти та фундаментальних і прикладних наукових досліджень.

1.2. Положення визначає основні вимоги щодо дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу та наукової діяльності Полтавського державного аграрного університету під час навчання, викладання, досліджень.

1.3. Положення спрямоване на забезпечення довіри до результатів навчання та наукових досягнень аспірантів, докторантів на основі дотримання принципів і норм професійної етичної поведінки, високих стандартів в освітньому процесі та науковій діяльності університету, запобігання порушенням академічної доброчесності.

1.4. Положення базується на загальнолюдських цінностях, нормах і принципах європейського простору вищої освіти та Європейського дослідницького простору, зокрема Бухарестської декларації з етичних цінностей. Принципи академічної доброчесності представлені в Кодексі академічної доброчесності здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії, доктора наук Полтавського державного аграрного університету (додаток 1).

1.5. Положення розроблено з урахуванням вимог Цивільного кодексу України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установи)» і Статуту Університету.

1.6. Наукові працівники Університету, аспіранти, докторанти зобов'язані ознайомитися з Кодексом академічної доброчесності здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії, доктора наук Полтавського державного аграрного університету (додаток 1), Положенням про академічну доброчесність здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії, доктора наук Полтавського державного аграрного університету та Декларацією академічної доброчесності здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії, доктора наук Полтавського державного аграрного університету (додаток 2) і письмово підтвердити згоду на їх дотримання.

2. ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

2.1. Дотримання принципів академічної доброчесності аспірантами, докторантами передбачає:

- дотримання норм законодавства України про авторське право і суміжні права;

- посилення на джерела інформації у разі використання оприлюднених ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної та наукової діяльності, використані методи, методики дослідження і джерела інформації;

- самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.

2.2. Дотримання принципів академічної науковими працівниками передбачає:

- дотримання норм законодавства України про авторське право і суміжні права;

- посилення на джерела інформації у разі використання оприлюднених ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- надання достовірної інформації про методи, методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну освітню і наукову діяльність;

- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;

- об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

3. ЗАХОДИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ

3.1. Ознайомлення наукових працівників, аспірантів, докторантів із Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, доктора наук Полтавського державного аграрного університету Кодексом академічної доброчесності здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії /доктора наук Полтавського державного аграрного університету.

3.2. Проведення семінарів для наукових працівників, аспірантів, докторантів і здобувачів наукових ступенів щодо дотримання норм законодавства України про авторське право і суміжні права, правил цитування джерел інформації у разі використання оприлюднених ідей, розробок, тверджень, відомостей при підготовці наукової продукції, об'єктивного оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Університету.

3.3. Розроблення, оновлення та розміщення на Інтернет-сайті Університету методичних матеріалів щодо дотримання норм законодавства України про авторське право і суміжні права, посилань і правил цитування джерел інформації.

3.4. Здійснення технічної перевірки (за допомогою спеціалізованих програмних засобів) та експертної оцінки щодо відсутності/наявності

академічного плагіату в дисертаціях здобувачів наукових ступенів, в науковій продукції (статтях, монографіях, авторефератах тощо).

4. ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. Порухенням академічної доброчесності вважається:

4.1.1. Академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

4.1.2. Самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

4.1.3. Фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях.

4.1.4. Фальсифікація - свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.

4.1.5. Списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

4.1.6. Обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування.

4.1.7. Хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

4.1.8. Необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

5. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

5.1. Аспіранти, докторанти, здобувачі наукових ступенів та наукові працівники несуть відповідальність за порушення академічної доброчесності відповідно до вимог законодавства України.

5.2. Порушення академічної доброчесності можуть мати наступні наслідки.

для аспірантів/докторантів та працівників університету, які здобувають науковий ступінь поза аспірантурою:

- повторне проходження оцінювання (іспит тощо);

- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- позбавлення академічної стипендії;
- відрахування із аспірантури;
- позбавлення права здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою;
- відмова у наданні висновку щодо наукової та практичної цінності результатів дисертаційного дослідження;
- зняття дисертації з розгляду спеціалізованою вченою радою Університету незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту.

для наукових працівників:

- попередження;
- догана;
- відмова у рекомендації про присвоєння вченого звання;
- позбавлення права брати участь у роботі спеціалізованої вченої ради Університету.

5.3. Застосування конкретного виду відповідальності за порушення академічної доброчесності здійснюється з урахуванням:

- визнання порушником провини у порушенні академічної доброчесності, усвідомлення ним неприпустимості подальших порушень;
- факту співпраці з комісією або відмова від співпраці під час розгляду справи про порушення;
- факту першого порушення або систематичності вчинення порушень, їх сукупності;
- ступеню впливу порушення на репутацію університету, інституту/факультету, кафедри тощо;
- ступеню впливу порушення на якість та подальші результати навчання (для здобувачів освіти) та здійснення освітньої і наукової діяльності (для педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників);
- інших обставин вчинення порушення.

5.4. Розгляд факту порушення академічної доброчесності проводиться конфіденційно Комісією з етики та академічної доброчесності та особи, що підозрюється у скоєнні порушення академічної доброчесності.

5.5. Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;

- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності у суді.

5.6. У разі незгоди з рішенням особи, яка призначає конкретний вид академічної відповідальності, або відповідної комісії щодо притягнення до академічної відповідальності особа, що звинувачена у порушенні, має право на апеляцію. Апеляція подається особисто порушником на ім'я Голови комісії з етики та академічної доброчесності.

5.7. Апеляція розглядається відповідною комісією у тижневий термін з наступного дня після виходу наказу директора про розгляд апеляції, якщо інший термін не зазначено в наказі. Висновки Комісії оформлюються відповідним протоколом.

6. КОМІСІЯ З ЕТИКИ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

6.1. Члени Комісії працюють на громадських засадах. Склад Комісії затверджується наказом ректора Полтавського державного аграрного університету. Строк повноважень Комісії становить 3 роки.

6.2. До складу Комісії входять перший проректор; проректор з наукової діяльності; начальник юридичного відділу; голова профкому університету; голова студентської ради університету, по одному представнику від науково-педагогічного персоналу, завідувач аспірантурою і докторантурою, один представник навчально-допоміжного персоналу.

6.3. До роботи Комісії можуть бути залучені внутрішні чи зовнішні експерти з питань, що розглядаються, без права участі в голосуванні.

6.4. Комісія зі свого складу обирає Голову, заступника та секретаря. Голова Комісії веде засідання, підписує протоколи та рішення тощо. За відсутності Голови його обов'язки виконує заступник. Повноваження відносно ведення протоколу засідання, технічної підготовки матеріалів до розгляду їх на засіданні тощо здійснює секретар.

6.5. Склад комісії постійний. Повноваження постійних членів Комісії можуть бути припинені у зв'язку із припиненням трудових відносин із Університетом; у зв'язку із відрахуванням, завершенням навчання, переведенням на заочну форму навчання або до іншого вищого навчального закладу, академічною відпусткою здобувача освіти Університету; за власним бажанням - з моменту, коли рішенням Комісії буде призначено нового члена.

6.6. Проводити інформаційну роботу щодо популяризації принципів та норм професійної етики та академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу Університету.

6.7. Повноваження комісії:

6.7.1. Здійснювати систематичне вивчення/дослідження якості дотримання етичних та норм академічної доброчесності; ініціювати та проводити контроль і аналіз втілення їх принципів під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності.

6.7.2. Надавати рекомендації/консультації щодо ефективності та удосконалення професійної взаємодії учасників освітнього процесу.

6.7.3. Одержувати, розглядати, здійснювати аналіз заяв щодо порушення норм професійної етики та академічної доброчесності, забезпечувати об'єктивний професійний їх розгляд та прийняття рішень.

6.7.4. Подавати пропозиції щодо удосконалення системи роботи Комісії, реалізації основних положень Кодексів та інших нормативних документів з метою підвищення загального рівня міжособистісної взаємодії академічної спільноти та забезпечення довіри до результатів навчальних та наукових досягнень.

6.8. Комісія наділяється правом самостійно ініціювати перевірку дотримання академічної доброчесності аспірантами, докторантами, здобувачами наукових ступенів і науковими працівниками Університету та надавати пропозиції ректору Університету щодо вживання відповідних заходів.

6.9. Порядок роботи та організація роботи Комісії регламентується Положенням про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету.

7. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Це Положення затверджується Вченою радою Університету та вводиться в дію наказом ректора Університету.

7.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться за рішенням Вченої ради Університету та вводяться в дію наказом ректора Університету.

КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії /доктора наук
Полтавського державного аграрного університету

1. Кодекс констатує головні принципи академічної доброчесності на яких ґрунтується наукова та освітня діяльність в Полтавського державного аграрного університету:

чесності та порядності - принциповість у визнанні та підтримці власних прав у сфері академічної діяльності та прав інших людей, що призводить до уникнення власної нечесної поведінки та знижує терпимість до недоброчесності інших, також унеможлиблює випадки зловживання посадовим становищем;

доброзичливості - позитивне та толерантне ставлення учасників освітнього процесу один до одного незалежно від статті, віку, національності, релігійних і політичних уподобань;

поваги - цінувати інтелектуальні здобутки інших людей та використовувати їх відповідно до правил, прийнятих у розвинутому академічному суспільстві; *довіри та співпраці* - вільний обмін ідеями та інформацією в освітньому середовищі, сприяння командній і творчій роботі між студентами, викладачами та іншими стейкхолдерами;

відповідальності - викладачі несуть відповідальність за якість викладання дисциплін, аспіранти/докторант - за якість виконання завдань, передбачає також реагування на академічну нечесність;

компетентності та професіоналізму - володіння науково-педагогічними фахівцями сучасними технологіями наукових досліджень та методами викладання, циклічне підвищення свого фахового рівня, поглиблення знань і вмінь з академічної грамотності, здатність демонструвати академічні цінності під час навчального процесу;

прозорості - відкритість та зрозумілість усіх освітніх процесів, послідовне й об'єктивне оцінювання результатів діяльності, підзвітність та публічність інформації;

законності - усі процеси освітньої діяльності мають здійснюватися відповідно до законодавства України з урахуванням нормативних документів, затверджених в Полтавському державному аграрному університеті.

2. Для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії:

- *є гідним*:

- поважати честь і гідність інших осіб, навіть, якщо їх погляди відрізняються від ваших;

- відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені освітніми програмами та планами;

- бути присутнім на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами;
- активно займатись самостійною роботою, використовуючи всі можливості для отримання необхідних знань;
- використовувати в освітній та дослідницькій діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та грамотно посилається на них;
- подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу, що не є запозиченою або переробленою з іншої, виконаної третіми особами;
- інформувати викладачів та осіб, що навчаються, про недопустимість порушення норм і правил академічної доброчесності;
- *є неприйнятним:*
 - виявляти нешанобливе та некоректне ставлення до осіб, що навчаються, представників викладацького складу та адміністрації;
 - запізнюватися на навчальні заняття та пропускати їх без поважних причин;
 - під час освітнього процесу використовувати джерела інформації (усні (підказки), письмові (роботи інших осіб), друковані (книги, методичні посібники), електронні (телефони, планшети), не дозволені викладачем;
 - надавати для оцінювання письмову роботу, підготовлену за участю інших осіб;
 - фальсифікувати або фабрикувати інформацію, наукові результати з їх наступним використанням у практичній роботі, індивідуальному завданні, кваліфікаційній роботі, дисертаційному дослідженні;
 - брати участь у будь-якій іншій діяльності, пов'язаній з порушенням правил і норм академічної доброчесності.

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ здобувача
вищої освіти ступеня доктора філософії /доктора наук Полтавського
державного аграрного університету

Я _____, що нижче підписався(лась), як член
академічної спільноти університету

ЗАЯВЛЯЮ, що розумію і підтримую політику закладу із академічної
добročесності, буду здійснювати власну освітню, наукову, творчу діяльність,
дотримуючись місії, бачення, цінностей, корпоративної культури
університету, найвищих моральних і правових норм академічної добročесної
поведінки, керуючись законодавством України, етичними вимогами до
професійної та наукової діяльності.

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЬ:

- З повагою та толерантністю ставитися до всіх членів академічної
спільноти університету.

- Не допускати поведінку, що ставить під сумнів чесність та
сумлінність моєї роботи і завдає шкоди колегам та репутації університету.

- Запобігати та протидіяти проявам порушення академічної
добročесності учасниками освітнього процесу університету.

- Дотримуватися етичних норм власної поведінки, професійного
спілкування та діяти згідно з базовими принципами академічної
добročесності

- Не порушувати академічної добročесності через академічний плагіат,
самоплагіат, фабрикацію, фальсифікацію, списування, обман, хабарництво та
необ'єктивне оцінювання.

- Не надавати неправомірну допомогу у професійній та науковій
діяльності.

- Уникати будь-яких видів та форм академічної недобročесності у
власній освітній практиці та правомірно перешкоджати таким проявам в
діяльності інших здобувачів, учасників освітнього процесу.

- Не користуватися неправомірною вигодою, не пропонувати хабарів.

УСВІДОМЛЮЮ, що у разі порушення мною цієї Декларації нестиму
відповідальність перед академічною спільнотою освітнього закладу згідно із
загальнолюдськими нормами моралі та законодавством України.

ПІБ (повністю) _____

Факультет/інститут _____

Дата _____

Підпис _____